Пише: Давор Лукач
понедељак, 11 октобар 2021 11:40

Министар унутрашњих послова Александар Вулин у недељу је обишао Копаоник и најавио да ће тамо бити отворена полицијска станица. Да усред кризе на северу Косова тамо одлази министар због једне најаве, тешко је поверовати чак и када је Вулин у питању.

Пре тачно три деценије, крајем септембра и почетком октобра 1991. године, застале су операције ЈНА на деблокади гарнизона у далматинским градовима Задру и Шибенику. Команда тадашњег Книнског корпуса стално је давала ултиматуме хрватској страни и ништа се углавном није дешавало; када тај рок истекне, даван је нови.

Новинарска братија окупљена у прес-центру Книнског корпуса вечери је убијала обично не причајући о дешавањима тог дана, него анегдотама. Колега из Подгорице, коментаришући ултиматуме ЈНА, испричао је причу из 1968. године, након упада

совјетских снага у Чехословачку. Пошто је тада било политички захвално осудити агресију, у неком селу код Бара одржан је збор мештана, у организацији Партије, и ту је једногласно подржан став државног руководства, али је неки кандидат за већу функцију сугерисао главни закључак – да се Русима дају 24 сата да се повуку из Чехословачке, а уколико то не ураде, са следећег скупа из тог села биће им упућени још оштрији закључци.

Држите ме да га не убијем

Таква ситуација се ових дана пресликала у реаговању председника СНС и Србије Александра Вучића, који је НАТО-у дао рок од 24 сата да натера јединице косовске специјалне полиције под именом РОСУ да напусте север Косова. Исти онај север за који су се заклињали да на њега РОСУ не сме ући без одобрења јер то гарантује Бриселски споразум. Улазили су, у више наврата, од априла 2012. године када је Бриселски споразум потписан, а осим "оштрих" саопштења вршилаца дужности директора

Канцеларије за Косово и Метохију Марка Ђурића (кога су рутински ухапсили и у понижавајућем положају довели пред камерама у приштинску полицију) и сада Петра Петковића (постао је већи обожавалац Вучића и од самог Ђурића), ништа се друго није десило. Изузетак је, наравно, био Александар Вулин, министар за злосуседске односе са регионом, који је, док је био на челу те канцеларије, у црној парауниформи и чизмама парадирао севером Косова.

Долазак припадника РОСУ на север Косова прошао је непримећено јер очигледно ни српске службе безбедности, а ни органи власти нису радили свој посао – "превидели" су да је споразум о таблицама, потписан 15. септембра 2015. године, престао да важи пошто је истекао рок од пет година.

Трља руке косовски премијер Аљбин Курти јер су у октобру локални избори, има са чим пред бираче. Исто ради и председник Србије Вучић, и њему то доноси поене јер је власт мало-мало уздрмана новим аферама. Курти се хвали како је обезбедио границе Косова и примену закона, а Вучић показује моћ војске, којој га је за "врховног команданта" прогласио Вулин, па му се то свидело.

И онда креће игроказ – специјалци РОСУ долазе на прелазе, Срби са севера Косова се као спонтано окупљају, праве барикаде, али никаквих сукоба нема; чак званичници Српске листе (филијале СНС на Косову) спроводе те снаге, када им је смена, до одређених пунктова. КФОР и ЕУЛЕКС нису претерано забринути јер знају да се ради о маркетиншким политичким фарсама за домаћу употребу, и Приштине и Београда. Знају и по томе што се саобраћај преко прелаза Мердаре (из правца Куршумлије) и Кончуљ (од Бујановца) одвија нормално, нема ни барикада ни било каквих проблема ни застоја.

Да би подигао рејтинг, Вучић преко својих сеиза, политичких и посебно медијских, малтене проглашава ратно стање, шаље војску, специјалне јединице, тенкове, и у томе, ако је веровати "угледном" таблоиду "Српски телеграф", има чак и подршку руског председника Владимира Путина, који му је послао поруку да "шаље тенкове".

Дижу се авиони МиГ-29, додуше без бомби и ракета, да патролирају уз границу са Косовом, ту су и два "орла", па хеликоптери МИ-35 (Вучићеве "ђавоље кочије", како их је сам назвао), Ербасови Х-145, све без наоружања, као да је у питању приказ поводом Дана војске или свечаност промоције нових официра. Пре тога објављују се снимци како колона са хамерима специјалне бригаде долази у Рашку, онда по два "Милоша" и

"Лазара" на пар километара од Јарања, па то "случајно" сниме камере РТС... Укратко, лоши сценаристи и још лошији редитељи.

Јер нико од одговорних и надлежних из војске да укаже како је МиГ-29 ловац пресретач, намењен искључиво за борбу у ваздуху и да је недопустиво да лети тако ниско, јер би био мета за обичне противавионске ракете које се испаљују са рамена. Нико да подсети да су сви ти ловци који су полетели првих дана НАТО агресије били уништени, а да непријатеља нису ни видели, а поготово покушали да дејствују. Косово чува НАТО и сваки такав покушај био би самоубилачки. Вучићу је, међутим, важно да "подигне морал" и Срба на северу Косова и својих присталица у централној Србији. Шта могу два "Милоша" и два "Лазара", осим да уливају лажну наду Србима на северу Косова да ће их Србија бранити?

Из касарне "Јарчујак" у Краљеву, где је смештен оклопни батаљон треће бригаде Копнене војске, послана су, кажу упућени, чак четири тенка у Рашку. А неколико дана уочи почетка бомбардовања 1999. године из Краљева је, где је била смештена велика 252. тенковска бригада, један број оклопњака у колони отишао на Косово, и тако су се добро маскирали да их НАТО није успео лоцирати. Када је бомбардовање почело, остатак јединице, њен већи део, на вагонима се пребацио на Косово, а да нису били откривени. Овога пута неко је, очигледно, сугерисао Вучићу да је ангажовање оклопних јединица непотребан и скуп "спорт".

Теорија и пракса

Када је у питању Копнена војска, ту су ствари другачије. Да се хтело, правилном употребом јединица ствари су се могле одмах решити – РОСУ разоружати без помпе, да то ураде специјалци, од којих неки у цивилу, и после се повуку у централну Србију. Војска је послала у делове око Јарања Специјалну бригаду, која броји око 500 борбених припадника (колико их је отишло не зна се, и не треба да се зна), и обучени су за дејство у дубини непријатељске територије. Командант јединице је бригадни генерал Момчило Талијан, који је свој занат пекао 1998. и 1999. године на граници са Албанијом, а припадници јединице су, по потреби задатка, улазили дубоко у територију те државе, из које су стизали терористи. Официра и подофицира, са искуством као његово, има још у тој јединици, као и у 63. падобранској бригади, са отприлике истим бројем борбеног састава и обученом за слична дејства. Припадници не само РОСУ, него и Косовских снага безбедности и обичне полиције, у евентуалном сукобу са њима не би имали никакве шансе.

Али, увек постоји "али". Све би то било теоријски лепо замишљено да није ограничавајућег фактора који се зове НАТО, који би могао да реагује у року од максимално 12 сати у случају да Србија изведе класичан војни напад, са артиљеријском припремом, тенковима, оклопњацима и пешадијом, да силом заузме север Косова, чему се многи необавештени надају у кафанским србовањима. Србија је потписник међународно-правно признатог Кумановског споразума и ту је крај. Свако слање њених снага на Косово значило би кршење и жесток одговор НАТО-а. Како је то изгледало, видело се 1999. године.

Али се зато, због продавања илузија, јединице друге бригаде у Краљеву, треће у Нишу и четврте у Врању држе у повећаном стању борбене готовости, такозваним "касарнским условима" (припадници не смеју да иду да кућама, све време су у касарнама). Парадокс је и што се резервисти из Војводине протеклих дана позивају на "војну вежбу" у Ниш. Можда то има везе са Вучићевом изјавом како 70 одсто војске чине људи са југа, а мало их је из Београда и Војводине.

Како изгледа та представа, најбоље је описао један војни пензионер, са искуством у рату: "Да се хоће нешто озбиљно, истурено командно место би одавно било на Рудници (последње насеље према Јарињу), са командантима 72, 63. бригаде Жандармерије. Какви тенкови, они су лака мета и беспотребна жртва... Специјални тимови Војске заузму прелаз, похапсе особље и на погодним местима организују одбрану прилаза све до Звечана. Жандармерија у цивилу, заједно са људима из Косовске Митровице, заузме положај на Ибру и блокира пролаз према Зубину потоку код Чабре... Пре тога дотуриш оружје, организујеш и прегрупишеш енклаве. За озбиљнију варијанту имаш спремне оперативне саставе за упад на правцима Подујева, Вучитрна, Биначке Мораве, Истока... Ја то онако, ‘лаички’".

Време [redacted]